

16e Pièce
INDO-CHINOIS

724

CÔNG-HỘI TÙNG THƠ

Số 1

No 77

Tiên tới công-hội!

TIRAGE à 3000 exemplaires
P. IMPRIMERIE BAO-TON
MME DIEP VAN KY
Saigon le 6/31 1937

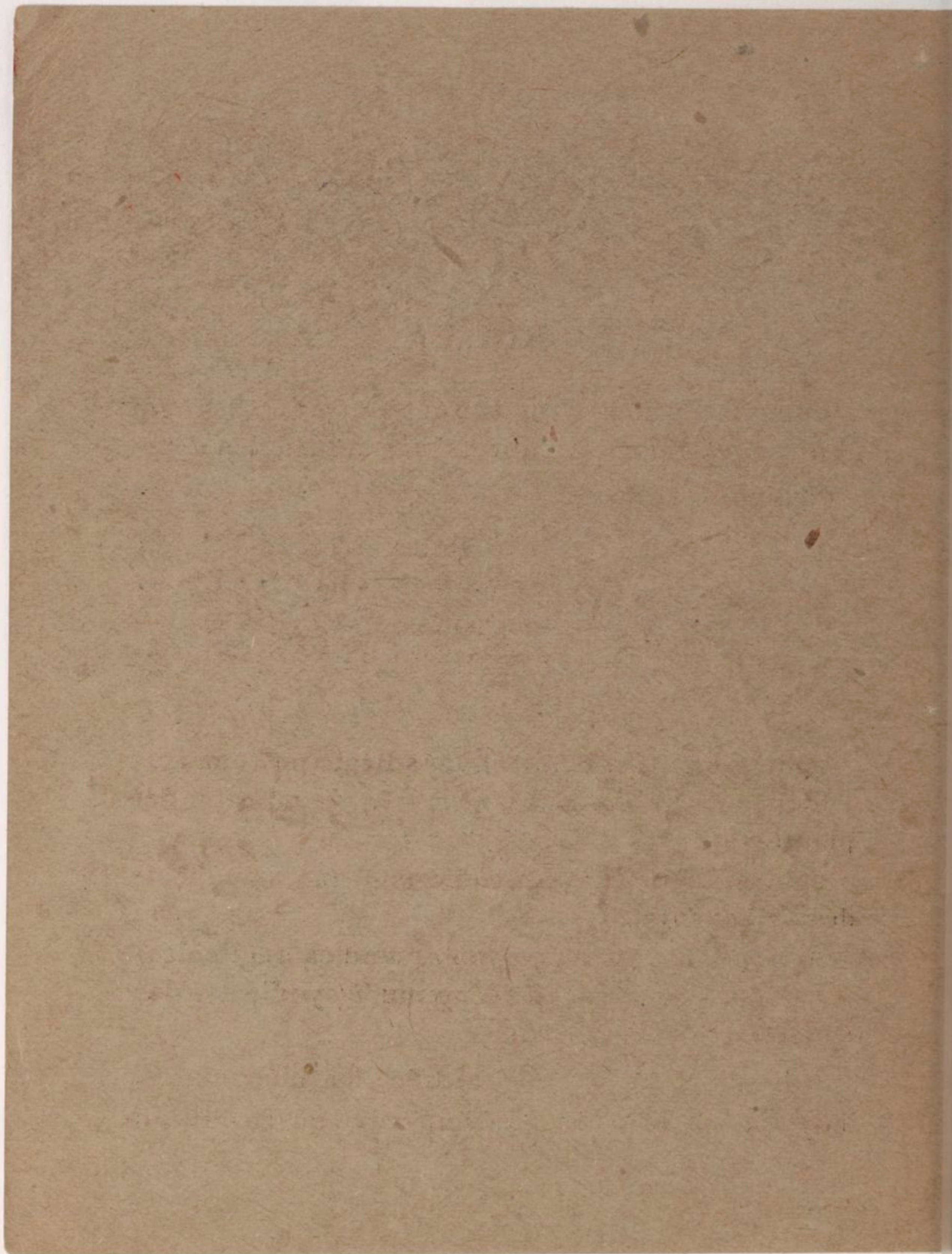
Cher...

16e Indoch. Pièce
724

L. I. P

XUẤT - BẢN

1937

I

CÔNG - HỘI LÀ GÌ ?

Công-hội là một tiếng thường-dùng để kêu gọi những *nghiệp-đoàn* (syndicats) của anh em *lao động*.

Nghiệp-đoàn là gì ?

Nghiệp-đoàn là một tổ-chức, mà theo lời của luật-pháp, chỉ có cái mục-đích « nghiên-cứu và bình-vực những quyền-lợi kinh-tế, kỹ-nghệ, thương nghiệp và nông nghiệp. »

Thế thì có thể có :

- nghiệp-đoàn của tài-chủ* (syndicats patronaux) ;
- nghiệp-đoàn của nhà trồng trỉa* (syndicats des planteurs) ;
- nghiệp-đoàn của địa-chủ trồng lúa* (syndicats des riziculteurs) ;
- nghiệp-đoàn về nông-nghiệp* (syndicats agricoles) ;
- nghiệp-đoàn của chủ ruộng muối* (syndicats des sauniers).

Những *nghiệp-đoàn* đã kể trên, mà hiện nay xứ này đã có rồi, cốt để bình-vực quyền-lợi cho

tư-bồn và *địa-chủ* ở xứ này. Chẳng những đã có lâu rồi, mà lại còn liên-kết nhau làm *liên-đoàn* (*Fédération*) như ai nấy đều biết.

Ở những xứ *tư-bản* mà còn *dân-chủ-quyền* (*démocratie*), hễ các *ngành-nghiep* khác, các *giai-cấp* khác có quyền tổ chức *ngành-đoàn*, *thời lao-động* cũng phải có quyền tổ-chức *ngành-đoàn* của mình vậy.

Ngành-đoàn của *lao-động* đó, người ta thường gọi là *CÔNG-HỘI* (*syndicat ouvrier*.)

Vậy *thời*, cũng theo lời của *luật-pháp*, *công-hội* là một tổ-chức chỉ có cái mục-đích là *ngiên-cứu* và *bình-vực quyền-lợi* của *lao-động*.

Đó là cái quan-niệm của *luật-pháp tư-bồn*.

Tuy-nhiên có nhiều quan-niệm khác về *công-hội*.

Phái *vô-chánh-phủ* cho *công hội* là cơ-quan duy nhất để *giải-phóng lao-động*.

Phái *duy-vật cách-mạng* cho *công-hội* là cái cơ-quan của một *phương-diện tranh-đấu* của *vô-sân giai-cấp v.v...*

(Theo học thuyết của *duy-vật*, *thời sự tranh-đấu* của *vô-sân giai-cấp* có ba *phương-diện*: *kinh-tế* (*économique*), *chánh-trị* (*politique*) và *lý-tưởng* (*idéologique*). *Tranh-đấu kinh-tế* mật-thiết cho cả

giai-cấp nên cần có công-hội để tổ chức lời đại-đa-số quần-chúng, không phân-biệt chủng-tộc, nam nữ, tư-tưởng, tôn-giáo, chánh-đảng. Tranh-đấu chánh-trị cần phải có giác-ngộ, hi-sanh nên chỉ có *đội tiền phong* của thợ thuyền đứng vào tổ-chức được thôi : đó là *chánh-đảng*. Còn tranh đấu lý-tưởng thời cần có những nhà lý-tưởng (idéologues) để đem lý tưởng vô-sã chọi lại lý-tưởng tư-bản cùng lý-tưởng phong-kiến về lý-luận, khoa-học, triết-học, văn-chương, nghệ-thuật v.v...)

Đây không xem xét những học-thuyết về công-hội. Chỉ các nghĩa công-hội là gì thôi.

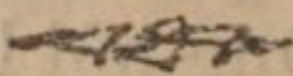
Vậy, bất luận là theo học-thuyết nào, công-hội vẫn là cái tổ chức của lao-động để bình - vực quyền-lợi của lao-động.

Như ở Pháp, thợ thuyền đã được quyền tự do mà tổ-chức công-hội từ năm 1884. Mỗi xưởng, mỗi nghề đều có công-hội. Các công-hội ấy liên - kết nhau lại thành một hệ-thống rất chẵn-chặt là cái *Tổng liên-đoàn lao-động* (Confédération générale du Travail, kêu ắt là C.G.T.) gồm ngót năm triệu người. Như ở Anh, thợ-thuyền cũng có tổ chức công-hội là *Lao động tổ-hiệp* (Trade-unions). Còn I-pha-Nho có cái Confédération nationale du travail (C.N.T.).

Đó là ba cái tổ-chức công-hội mà các báo ở đây thường nói đến tên.

Còn bao nhiêu xứ khác đều có tổ chức công-hội của mình. Các tổ-chức ấy lại liên-kết nhau về mặt quốc-tế; hiện nay có *Quốc-tế công-hội đỏ* (Internationale syndicale rouge, kêu tắt là I.S.R.) và *Liên-đoàn công-hội quốc-tế* (Fédération syndicale internationale, kêu tắt là F S I) nay gần hiệp-nhất nhau lại.

Đó là ở xứ người ta:

II

TỰ - DO LẬP CÔNG - HỘI !

Còn ở xứ Đông-dương này ?

Đạo chỉ-dụ 11 Juillet 1906 đã cho nhà tư-bản, các địa-chủ tây và nam có quyền lập nghiệp-đoàn. Lắm phen họ đã dùng nghiệp-đoàn để binh-vực quyền-lợi của họ.

Còn lao-động ở xứ này thời không có quyền lập nghiệp-đoàn của mình. Chẳng phải là lao-động

không cần, không muốn có công-hội. Chẳng qua là cũng một sự thiệt-thòi trong trăm ngàn nỗi thiệt-thòi khác của lao-động ở xứ này. Về kinh-tế, chánh-trị, xã-hội, học-thuật, giai-cấp ấy không có quyền chi ráo.

Lao-động ở xứ này rất cần có công-hội để làm lợi-khí tranh-đấu, hầu cải-thiện tình-hình sanh-hoạt của mình hiện nay rất vất-vã.

Vì vậy mà trong mấy năm nay, bất cứ phong-trào tranh-đấu nào đều có phong-trào công-hội đi kèm theo. Lao-động đông-dương đã lắm phen tranh-đấu để đòi cho được cái quyền căn-bản: *tự-do lập công-hội*.

Năm 1930 1931, đi đôi với phong-trào cách-mạng chánh-trị, có phong-trào tổ-chức những công-hội bí-mật, chẳng quân chi luật-pháp khép vào tội lập hội-kín.

Năm 1933 và 1935, lao-động ở thành-phố Saigon ủng-hộ rất hăng-hái số của nhóm La Lutte trong các cuộc tranh-cử, vì nhóm La Lutte đem sự « tự-do lập công-hội và quyền bãi-công » làm một khẩu-hiệu ru-cốt cho cuộc vận-động của mình.

Năm 1936, trong phong-trào Đông-dương Đại-hội và lập ủy-ban hành-đông, không có một ủy-ban

hành-động công-nhơn nào mà không đem sự tự-do lập công-hội làm đều yêu-cầu chánh của mình.

Ông J. Godart đến Saigon, hơn năm ngàn thợ-thuyền nắm tay đưa lên theo dấu-hiệu quốc-tế và hô to : « tự-do lập công-hội » !

Khi ông Brevié đến thời có đến mấy chục ngàn người toan làm như vậy nữa. Nếu không có canh-sát đàn-áp để giải tán, thời ắc có một cuộc biểu-tình to-lá để đòi tự-do lập công-hội và tự-do dân-chủ.

Ở Bắc, khi hai người này đến cũng t. ế. Hơn ba chục ngàn người, gồm cả các nghề-nghiệp, đứng sắp hàng hai bên lộ, tung hô các khẩu-hiệu, mà khẩu-hiệu tự-do lập công-hội là một khẩu-hiệu chánh.

Cuộc tranh-cử của nhóm Le Travail được đắc thắng cũng chỉ rõ ý muốn của quần-chúng ở Bắc đối với những sự cải-cách và đối với sự tự-do lập công-hội.

Trong pho g-trào đình công vừa rồi, từ Nam chí Bắc, huy-động cả giai cấp thợ-thuyền ở Đông-dương, chúng ta lại thấy rõ ràng sự vận-động công-hội đã tiến được một bước khá dài. Sự tiến-bộ ấy tiêu-biểu trong hai điều sau đây :

1. — Sự nhìn-nhận những đại-biểu của thợ-thuyền : chủ cũng phải nhìn-nhận mà các ông thanh-tra lao-động cũng phải nhìn-nhận. Có đại-biểu thợ-thuyền tức là cả thấy thợ-thuyền đã biết đồng-tâm, đã biết tổ-chức, đã « dư-sức » mà hưởng quyền tự do lập công-hội, đã có giác-ngộ giai-cấp rồi.

2. — Thợ-thuyền đã nắm lấy quyền tự do bãi-công một cách thiết-thực, cái quyền mà mấy năm về trước anh em còn « đòi ». Quyền tự-do bãi công là một phần căn bản của quyền tự-do lập công-hội. Tuy rằng luật-pháp chưa tuyên-bố cái quyền ấy nhưng ngàn muôn người đã cần đến hời ắt đoạt được.

Ngắm lại mấy năm vừa qua, ai cũng phải nhìn-nhận rằng cuộc vận-động công-hội ở xứ này đã ăn sâu trong quần-chúng rồi, đã mật-thiết với phong-trào công-nhơn rồi.

Cái khẩu-hiệu « tự do lập công-hội » là một khẩu-hiệu đã phổ-cập trong dân-chúng rồi, đã được cả giai-cấp lao-động ủng-hộ một cách sốt-sắng rồi.

Vậy thì sự tự do lập công-hội là một điều không thể phễ bỏ được, không thể tạm dẹp lại được.

Ông Godart thấy rõ lẽ ấy. Ông nhìn-nhận cần phải có tự do lập công-hội.

Ông Brévié cũng thấy rõ lẽ ấy. Ông hứa sẽ cho tự-do lập công-hội.

III

ĂN BÁNH VẼ ...

Nhà cầm-quyền đã hứa như vậy. Nhưng chừng nào lao-động sẽ được hưởng quyền tự-do lập công-hội ? Và thế nào mới được hưởng một cách thiết-thực ?

Chừng nào ? Trả lời câu hỏi ấy chỉ có sự đồng-tâm, sự kiên-cố của quần-chúng lao-động một mực tranh-đấu cho đoạt được mới nghe. Nếu vì một lẽ gì mà thợ thuyền xao-lãng đối với sự yêu-cầu của mình, thời đó là một cơ-hội cho phái tài-chủ hoãn lại sự thi-hành tự-do lập công-hội.

Hưởng được một cái quyền thiết-thực chẳng ? Trả lời câu hỏi này là sự giác-ngộ của thợ-thuyền không để chỗ bị gạt, không vô-lý ăn lăm bánh vẽ mà vui lòng.

Mà muốn tránh sự ăn lăm bánh vẽ thời nên kinh-nghiệm một vài sự đã xảy ra.

. . .

Nên chú-ý nhứt là chỉ-dụ 11 Juillet 1906.

Do chỉ - dụ này mà tư - bản và địa - chủ được lập nghiệp-đoàn để binh-vực quyền-lợi của họ, còn lao-động thời không được lập công-hội.

Đều đó không lạ với cái nội-dung của chỉ-dụ này. Cứ phân-tích các điều của nó, thời sẽ thấy cái tánh-chất thiên lệch của nó.

Trong điều 1 : nghiệp-đoàn lập ra phải có « cho phép » (autorisation). Ai có ở xứ này và thường biết chuyện xin phép ra báo thời biết rằng sự cho phép đó là thế nào và giai-cấp nào hưởng nó. Có một điều là chỉ-dụ công-bố hơn ba chục năm nay mà toàn xứ Đông-dương không có một công-hội nào, cũng đủ chỉ rằng điều 1 này là một điều ngăn-cấm thợ-thuyền lập công-hội và trái lại phụ-sức cho tư-bản và địa-chủ lập nghiệp-đoàn.

Trong điều 3 : ban trị-sự phải là người Pháp, hoặc hai phần ba phải là người Pháp. Điều này tức cũng là một điều để ngăn đón thợ-thuyền lập công hội. Tư-bản có người Pháp. Chủ các đồn-điền có người Pháp. Thương-gia có người Pháp. Địa-chủ có người Pháp.

Nhưng trong giai-cấp thợ-thuyền làm gì có người Pháp có thể đứng chân vào công-hội và lãnh phần trị-sự ? Đã đành rằng ở một hai ngành công-nghệ cũng có một đôi người chuyên-môn, hoặc kỹ-sư, hoặc xếp xưởng là người Pháp. Nhưng đồng lương họ cao, quyền-lợi họ mật-thiết với quyền-lợi của chủ ; họ là hạng công-nhơn đại quý-tộc, họ có cần gì lo đến công-hội.

Còn như hạng phu làm cao - su, hạng cu - li vác lúa thời thế nào mà có được người Pháp. Nếu lao-động đông-dương muốn lập một công-hội thời làm sao mà họ tuân theo điều 3 của chỉ-dụ 1906 được ?

Té ra ngăn-đón sự lập công-hội bằng chế-độ cho phép, lại còn ngăn đón bằng lối bàn trị-sự người Pháp nữa, đó là bản tánh của đạo chỉ-dụ kia.

Trong điều 9 : « Những lao-động ngoại - bang hoặc người ta mượn ở xứ khác đem lại (immigrants) thời không được quyền đứng chân vào công-hội. »

Nghĩa là lao-động ngoại-bang thì không được vào công-hội còn tư-bản hoặc địa-chủ ngoại-bang thờ

tự-do mà vào nghiệp-đoàn. Vả lại hạn-chế những người ở xứ khác đến (immigrants) tức là hạn chế dân ở xứ Bắc-kỳ, Trung-kỳ, Cao-miên, Lào, tức là nói rằng nếu một hai công-hội mà lược khỏi được hai điều ở trên, thời chỉ để cho người Nam-kỳ vào mà thôi.

Thế nên chỉ - dụ 11 Juillet 1906, thật ra là một chỉ-dụ để táng-trợ tư-bồn và địa-chủ lập nghiệp-đoàn và để ngăn-đón thợ - thuyền không cho họ lập công-hội.

Nếu có ai bảo rằng : « lao-động cần gì đòi tự-do lập công-hội ? Cần gì yêu - cầu, cần gì tranh-đấu, đạo luật 11 Juillet 1906 đã cho phép họ lập công-hội rồi », thời lao-động đông-dương sẽ phì-cười một cách khinh-bĩ mà hỏi họ : « Điều 1, điều 3 và điều 9 là để cho tự-do lập công-hội sao ? »

. . .

Một điều nên chú ý nữa là đạo-luật 1884 về công-hội.

Một tờ báo chữ Pháp, bình-vực cho thợ thuyền, là tờ *Le Travail* ở Hanoi có viết ;

« Làm như thế (cho tự-do lập công-hội), quan toàn-quyền sẽ chỉ làm cho đúng phép một cái tình-hình phi-phép có đã quá lâu rồi và trái-ngược với đạo-luật 12 Mars 1920. đạo-luật này đã tuyên-bố trong điều 5 của nó rằng đạo-luật 1884 có thể thực-dụng trong cả các thuộc địa » (*Le Travail*, 5 Février 1937).

Nếu cho tự-do lập công-hội mà chỉ đem luật 1884 ra ban-bố cho thợ-thuyền đông-dương thời cũng là một cách lừa đảo để cho không có tự do lập công-hội.

Bởi vì luật 1884 có buộc một điều rất quan-hệ là người *trong bàn trị-sự của công - hội phải là người Pháp*.

Ở trên, khi bàn về chỉ-dụ 1906, có nói về khoản này. Xin nhắc lại.

Đâu có người Pháp đứng ra chịu lập bàn trị sự để thành-lập công-hội. Có nhiều ngành công-nghệ không có người Pháp nào, thời làm sao mà hưởng được quyền lập công-hội ?

Mà đâu có một vài cái công-hội có người Pháp giúp sức mà thành-lập được, thời bàn trị-sự (người Pháp) làm sao mà làm việc với hội-viên (người Nam)?

Đó là chưa nói đến cái địa vị công-nhơn quý-tộc của mấy người Pháp ấy.

Mà dầu có một hai cái công-hội làm việc được đi nửa thời khi quyền-lợi của thợ-thuyền xung-đột gắt-gao với quyền-lợi của chủ, cần phải tranh-đấu, cần phải bãi-công mới giải-quyết được, ắc những người Pháp ở bàn trị-sự, với cái óc thực-dân của họ, sẽ hô to : « Khuấy rối trật-tự ! Xoi bói bá-quyền của Pháp ! v.v... »

Chừng đó công-hội nếu không phải giải-tán, thời phải thành một công-hội phát-xít để chống lại quyền-lợi của thợ thuyền.

Nếu tờ báo Le Travail muốn được tự-do lập công-hội mà bảo đem luật 1884 ban-bố ở Đông-dương thì là bị một sự sai lầm rất có hại cho phong-trào công-nhơn ở xứ này vậy.

Nói lại một lần nữa

Đòi tự-do lập công-hội mà ưng chịu một chế-độ theo chỉ dụ 1906, hoặc ưng chịu suông cả đạo-luật 1884, tức là ăn bánh vẽ.

Hãy coi chừng !

IV

TIỀN TỚI CÔNG-HỘI !

Lao-động đông-dương muốn sung-sướng !

Lao-động đông-dương muốn tự-do !

Muốn sung-sướng, muốn được tự do, lao-động đông-dương cũng biết rằng sung-sướng ấy, tự do ấy đâu phải có thiên-thần nào cho mình, đâu phải nhờ tấm lòng từ-thiện của tài-chủ mà được.

Sung sướng ấy, tự-do ấy phải do nơi sự tranh-dấu của thợ-thuyền mới được. Sự giải-phóng lao-động là công-tác của giai-cấp lao-động, thời sự cải-thiện sanh-hoạt của lao-động cũng chỉ là do công-tác của lao-động mà thôi.

Mà muốn tranh-dấu cho có kết-quả, cho đoạt được những yêu-cầu của mình, thời lao-động cần phải có đồng-tâm, có đoàn-thể, có tổ-chức.

Nghĩa là cần phải có công-hội !

Lao-động đông-dương vẫn biết thế, nên đã bao lần hi-sanh, bao lần chịu khổ-hạnh để đòi cho được quyền tự-do lập công-hội.

Trên con đường vận - động đòi quyền công-hội, lao-động đông-dương đã gần đến mục-dích rồi.

Mà lúc này là lúc bọn tài-chủ giở hết thủ-đoạn để cản-ngăn sự lập công-hội. Hoặc chúng sẽ

dùng các phương thế để cho những luật công-hội không được ban-bổ ra. Hoặc chúng sẽ dùng hết các ngón để hoãn lại sự lập công-hội trong một thời-gian vô-định. Hoặc chúng sẽ đem các xảo-quyết để cho có một đạo luật không bổ ích gì, để cho lao-động một lần ăn bánh vẽ nửa.

Phe thời khêu-khích cho có rắc-rối, rồi chạy đến nhà cầm-quyền lên mặt kẻ bị kinh-khủng mà yêu-cầu một cái chánh-sách khững-bổ và không cho tổ-chức công-hội. Phe lại ru-ngủ lao-động để cho phong-trào nguội lần i, cho sự sốt-sắng của quần-chúng phai-lợt đi; rồi đến khi sau một lúc chờ đợi vô hiệu-quả, thợ-thuyền hồi tỉnh lại thấy mình mắc-mớp muốn gây dựng lại một phong-trào yêu-cầu, thời thế-lực đã giảm nhiều rồi. Phe lại khôn-khéo hơn. Họ vận-động để đem một hai điều mập-mờ gian trá vào trong luật công-hội. Nếu lao-động không hay biết, không kiên cố đề phòng thời lúc ban đầu rùng-rùng nhắm mắt chịu càng, sự vui-mừng hớp-tớp của lao-động sẽ làm chìm mất trong một lúc công-trình dè-dặt bấy lâu. Chừng ấy mới hay mắc bẫy. Đến khi có tranh-đấu thời vì những điều mập-mờ kia mà công-hội hóa nên trở-lực cho sự tranh-đấu, rồi sẽ gây ra sự năng-chí cho lao-động, sẽ làm cho một số người thờ-ơ chủ-nghĩa công-hội.

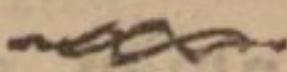
Nên chánh lúc này là lúc mà những người theo chủ nghĩa công-hội phải ra sức, phải cố gắng để đoạt cho được quyền công-hội.

Phải phóng-đại cái phong-trào yêu-cầu công-hội làm cho phái tài-chủ phải nhượng-bộ.

Phải đánh thức mãi quần-chúng đừng để bọn ru ngủ phỉnh-phờ ; đòi cho được chứ không vì một lẽ gì mà cho hoán cải cái quyền căn-bản của mình.

Phải sốt-sắng mà vạch rõ, mà chỉ-trích những điều có thể hại cho phong-trào công - hội mà kẻ nghịch của lao-động mưu đem vào luật công-hội.

Bao nhiêu sự hi-sanh, sự dè-dặt sự kiên-quyết phải đem ra lúc này.

V

LÀM THẾ NÀO ?

Làm thế nào mà tiến tới công-hội ?

Làm thế nào mà ứng-dụng sự hi-sanh của quần-chúng thợ-thuyền, sự dè-dặt cùng sự kiên-quyết để đoạt được quyền công-hội ?

Phải làm như vậy.

Trong mỗi nhà máy, trong mỗi sở, những người theo chủ-nghĩa công-hội phải liên-kết nhau lại để lập một « *ban xướng-xuất công-hội* » (Comité d'initiative pour le Syndicat).

Ban này có tánh-chất tạm thời. Chừng nào luật công-hội thi hành rồi ban này sẽ giải-tán.

Mục-dịch của nó là :

1.— Mở rộng và làm cho sâu sắc cái phong-trào yêu-cầu công-hội ;

2.— Tuyên-truyền những sự lợi-ích của công-hội trong các sở các hãng ;

3.— Gìn-giữ cho luật công-hội được thiết-thực, phản-đối những điều mà phái tài-chủ toan đem vào luật công-hội để làm những trở-lực ;

4.— Huấn-luyện thợ-thuyền về cách tổ - chức công-hội và cách làm việc trong một công-hội, để khi có công-hội thời sẽ có người biết hoạt - động cho công-hội ;

5.— Gầy dựng những mầm-mống tổ-chức công-hội. Khi luật đã ban-bố rồi thì công-hội nhờ nơi ban xướng-xuất mà có đủ cơ-sở để thành-lập.

6.— Trong nom sự thi hành luật xã - hội (như sắc lệnh 3 décembre 1936)

Cách làm việc trong ban xướng-xuất này không khó. Nên lập ra những tiểu-ban để cho tiện việc làm.

Công chuyện cần nhứt có mấy điều này :

1.— *Tuyên-truyền* : có thể dùng lời nói. Nhưng tốt hơn là dùng các sách vở cùng những bài báo bàn về công-hội để cho nhiều người được đọc. Nếu được nhiều ban xướng - xuất lập ra thì các báo ở đây muốn vừa lòng độc-giã sẽ có nhiều bài bàn về công-hội. Đó cũng là một điều tiện. Mà cũng cần có người kinh-nghiệm về công-hội viết bài, chứ người làm báo đâu có biết phong-trào công-nhơn mà nói cho minh-bạch và đúng-đắn được.

2.— *Huấn-luyện* : các ban xướng-xuất phải liên-lạc nhau để xuất-bản những sách vở bàn về công-hội.

3.— *Nghiên-cứu luật công-hội* : các ban xướng-xuất phải liên-lạc nhau để trao đổi ý-kiến và trù-linh những kế-hoạch để đối-phó với mỗi vấn-đề về

luật công-hội. Hoặc cần dùng đến những nhà am-hiểu luật-pháp. Hoặc cần dùng đến những người có nhiều kinh-nghiệm về phong-trào thợ-thuyền.

3.— *Liên-lạc* : muốn việc làm có ảnh-hưởng thời cần có liên-lạc với nhau và liên-lạc với tổ-chức công hội ở Pháp để nhờ thợ-thuyền pháp ủng-hộ. Mỗi khi có chuyện chi xảy ra thời viết thư cho *Tổng-liên-đoàn lao-động pháp* (C. G. T.) để yêu-cầu giúp sức. Có khi cũng cần kêu gọi đến các chánh-đảng ở Pháp đứng về phương-diện thợ-thuyền để đánh thức dư luận ở Pháp mỗi khi có chuyện chi quan-hệ. (a)

Cũng nên lập một đoàn đại-biểu để trực-tiếp với báo-giới cùng các lực-lượng khác mà bày tỏ ý-kiến của mình, khỏi bị ai mạng tên mà nói những chuyện vô-lý về phong-trào công-hội.

(a) *Đảng xã - hội* : Parti Socialiste (S. F. I. O.)
9, rue Victor Massé — Paris (IXe).

Đảng cộng - sản : Parti communiste (S. F. I. C.)
138, rue Montmartre — Paris (Ile).

Đảng công-nhơn quốc-tế chủ-nghĩa : Parti ouvrier internationaliste. 15, Passage Dubail — Paris (Xe).

Anh em lao-động !

Giờ phút này quan-hệ cho sự yêu-cầu công-hội.

Nhà cầm quyền, ông Brévié, có hứa với anh em
sẽ cho lập công - hội. Nhưng lời hứa chưa có
ra sự thật.

Nên vậy tùy anh em mà lời hứa ấy sẽ hóa ra
sự thật.

Bền lòng ! Hi-sanh ! Đồng tâm !

Tiến tới công-hội !

Cố gắng lên !

Mars 1937

M. L^o Gallienne N° 48

Imp. BAO-TON

173-175, Bd. de la Somme

SAIGON

GIÁ : 0\$08